

NORBERG

Twenne helt undersamma berättelser, den förra: Om en 12 års gammal flicka i Präsnäs gäld, Föra sockn, och Marsjö by på Åland, som uti en syn sedt och hördt öfvermåttan härliga ting, som vidare uti sje

Götheborg, tryckte hos S. Norberg, 1799.
1799

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

186

var a

Twenne helt Undersamma Berättelser,

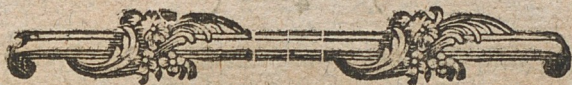
Den Förre:

Om en 12 års gammal Flicka i
Pråknås Gård, Föra Socken, och
Marssjö By på Öland, som uti en
Syn sett och hört öfvermåttan
härliga ting, som widare uti
sielfwa Berättelsen anföres.

Den Senare:

Om en Gofse, som på sit Tionde
ålders år, för andra framstaldt åts
skillige wackra Bot och
Bättrings För-
maningar.

Det hände, god Christen Läsare, at en Glicka, wid namn Kjerstin, 12 år gammal, uti Präfnås Gård, Förä Socken och Marssjö By, gick en dag om aftonen ut på sina Föräldrars Gård, och då hon kom ut, stod för henne som hon tyckte en Gofke wid påß 12 eller 13 år gammal, för hwilken hon förärades; så at hon sprang hastigt och mycket förkräckt in, säjandes: Moder hwad tro Vaders Son i Ängelstarna står ute på gården efter, hwilken straxt derefter blef dödd.

Då undrade hon om han icke kom in i stugan, emedan han war både känder och äfwen hustruns Frände. När samma Gofke, som Glickan syntes, icke kom in, blefwo de alle förärade. När got derefter gick Modern ut tillika med de andra sina Döttrar och en Somakare, som där då arbetade, at se och förnimma hwad å färde war, men der fans ingen Gofke ehuru de sökte. Singo fördenksull alla tillbaka in i stugan igen med stor förundran och omtänka. Samma natt emot dagningen klazade ofta Glickan sig ondt, och blef då liggandes på sängen ifrån Tisdagen intil Fredags afton ganska stilla, så at hon intet talade,
utan

utan lifa som hon legat i dwala. Om Fredagen wid berörde tid fick hon et hastigt omkast och och begynte at skälwa och ristat i sängen wid på 2 timmar, så at Modren förfärades; ty hon skäl då så hårdt at klåderne, hon på sig hade, ristades högt up ifrån kroppen; och detta hände henne 5 gånger, 2 om Fredagen och 3 om Lördagen, dertill hade hon så swår andedragt, at hela kroppen så ristades, Kunde Modren tör sorg skul icke se däruppå, gick fördenskul ut ifrån den ynkliga synen; men sedan fick hon någon lifa öfwer Söndagsnatten intil Måndags morgonen. Då begärde hon Prästen til sig med Sacramentet, hwilket henne uti många af Grannarnes närworo meddelades. Därefter fick hon god lifa, och låg stilla alt intil Tisdags morgon, och talade den natten med Modren, och två andra Grannwinnor om mångahanda, alt med besked och skäl som hon tillsörene plågade. När då dagen war lius, gick Modren ut en liten stund, något at uträtta, och straxt skickade hon sin andra Dotter in att se uppå sin Syster, hwilken kom straxt ut igen och gret, säjandes: Alt det allaredan war ute med Kjerstin. När då Modren inkom, Kunde hon intet rättare se än Flickan war död; ty hon war aldeles kall om hela sin kropp, lifa som intet mera lif hade varit hos henne. Litet derefter klådde Modren på henne sin lif-klådnad, och kastade et klåde öfwer ögonen som på et annat lif, och lät så ligga henne wid på 3 timmar intil middagstiden. Som hon något derefter wille swepa henne, och kastade klådet af ögonen, blef

blef hon warse at det rördes i hennes halsgrop småningom, öfwer hwilket hon sig mycket förundrade, och i det hon stod och såg på henne, begynte det rodna på bågge kindbenen såsom blodsdroppar: I det samma sparkade hon til med båda fötterna hastigt och så hårdt, at hela kroppen kom up öfwer hufwudgården alt in til skuldrorna, och ingen war då närwarande mer än Modren och två hennes Döttrar. Sedan hafde hon sig tillbaka igen i sängen, och reste sig half up. Som hon nu restes up, tog Modren emot henne, på det hon icke skulle falla uti golfwet. Som hon nu hade satt sig up, räckte hon händerna ifrån sig, och sukade hårdt tre resor; Modren frågade huru med henne warit, efter hon icke rättare kunde se eller weta, än at Flickan hade warit död? Flickan swarade? Jag hafwer warit uti Guds Rike.

Åter frågade Modren: Min Dotter, huru är det tilgånget? Swarade hon: i morgons bittida, såg jag huru stugdörren slogs up och til igen, och ingen rörde henne. Då inkom en hwit skinnande Ängel, han gick fram til sängen där jag låg, tog mig i sin famn, och bar mig ner til vår Kyrka. Dädan for han med mig up til himmelen. Då hisnade jag något, dock talade jag intet: Men ängelen sade: frukta dig intet, du skal intet falla. När ängelen kom til första Himmelen, öppnades han af sig sjelf, så länge wi kommo därigenom, och straxt slöt han sig til igen efter of. Sammaledes gjorde den andra och tredje Himmelen som wi igenomforo. När
wi

wi uti tredje Himmelen komne wore, släppte ängelen mig ned, och då tycktes mig at jag fick et hårligt skinande klåde öfwer mig. Sedan tog ängelen och ledde mig där omkring. O! huru hårligt och öfwer alla måttön skinandet war där, ja ousägeligt klarare än Solen, när hon skiner aldra klarast på Himmelen; Ja där war sjelfwa klarheten. Där wore otaliga många skinandet Stolar, hwilka ingen skapnad syntes hafwa, utan sjelfwa klarheten. På de hårliga Stolar såto de framlednas själar mycket klara och skinandet, med hwita öfwerhängda kläder, och en själ på hwardera Stolen, och en Ängel hos hwarje själ, mycket däjelig, och dese alla tilhopa, Änglar och själar, sjungo mycket ljustigen: Helige HERRE Gud, Helige Starke Gud, Helige Barmhertige Frälsare, Du Ewige Gud!

Sedan spelade hwar ängel för den själ han war hos, med glimmande Gullåplen. Ibland dese wore många skinandet själar, som genom Påstilentien borttryckte wore, dem jag ock grant kände, synnerligen en min Frändas själ, hwilken sade: Kjerstin! blif här uti denna mycket skinandet hårlighet. Ängelen swarade: Nej, hon skal först neder til Jorderiket, och där säga hward hon här sedt hafwer. På det at de Föräldrar som mista sina små barn, icke skola förmycket sörja, och människorna icke skola förmycket fruckta sig för Påstilentian, efter de skola bekomma en så ganska stor och genomskinandet glädje och hårlighet. Där wore många skinandet och hårliga Stolar tomta, och ängelen sade: At de skulle i år med
 själar

själar, som genom Påstilentian bortkallas, upfyl-
 te blifwa. Sedan skal hon wara människorna
 och förmana dem, at de sig rätta och bättra,
 öfwerigifwandes sina synder, på det de måge be-
 komma denna härliga skinnande glädjen. Förty,
 ändock Prästerna prådika, så akta människorna
 det ganska ringa, och HERRN Gud wil dock så
 gärna at alla människor skola blifwa delaktige af
 den ewiga glädjen, och wil antaga alla bortfär-
 diga syndare som sig bättra wil. Och til at bei-
 wisas sant wara hwad hon sade, förkunnade hon
 så många i Förre Socken som dö. skulle, hwilka
 nu affomnade äro, undantagandes twänne Per-
 soner. Jag såg och sade hon en min Granqwins-
 nas & tol wara beredd, det jag och henne för-
 kunnade, när jag kom mig til igen, hwar öfwer
 hon sig mycket gläder, och önskar och bereder
 sig hwar dag dit. Min Faders Morbrors Hu-
 strus själ såg jag där intet. Därefter tog åter än-
 gelen mig uti sin famn igen och for ned igenom
 alla tre himlarna, hwilka sig öpnade och tillöto,
 lika som förr, så bar han mig hem och lade mig
 i min säng igen. Han gaf mig i befallning, at
 jag skulle råda alla ifrån deras onda wägar, som,
 ifrån afgudereri och trolldom, ifrån eder och ban-
 nor, ifrån Guds Ords förakt, ifrån onödige krig
 och blös utgjuteser, ifrån hat och afund, o-
 lydighet, swalg, dryckenskap och hordoms last,
 däruti många sig öfwa både hemligen och uppen-
 bartigen, ifrån swel och bedrägeri, röfweri och
 stöld, ochristeliga pålagor och beskattningar, bak-
 dantan och andra laster; och öfwer alt ifrån djef-
 wul

wulka högmod, prackt och ståtthet. Och at Öf-
 werhets Personer icke äro alt för strånga emot
 de arma, och at de mågtige och förmögne Öfwer-
 hetens tjenare och Befallningsmän icke för omils-
 de äro emot de fattige, ty at många äro så här-
 da ibland dem, at om de kunde suga blodet af
 den fattiga, göra de det, hwilka, om de icke där
 ifrån affstå, skola innan kort tid förnimma Guds
 hämnd och straff, efter de arma sucka så hårdt
 til Gud i sin nöd. Sedan när jag nu kom hem,
 och begynte komma mig något före, wardt jag
 warse wid sängen, där min Moder stod, min
 ängel, som mycket skinandet war, ständandes.
 Då sade jag: Kära Moder se, hwilken hårlig
 ängel här står? Hon sade nej. Då sade jag:
 Alt! Kära Moder kunnen i icke se honom huru
 hårlig han är, si han går ju så när, ja han öf-
 werkygger eder med sit skinandet klåde. Sedan
 reste jag mig up, och sade til min Moder: O
 huru mycket hafwer jag sedt och hört. Begyn-
 te så råfna up för henne huru ängelen hade swa-
 rat mig, när jag frågade honom: Swarföre jag
 så häfteligen och grufweligen led i min swaghet,
 då klåden sprungo så högt ifrån kroppen, som
 förr är sagt, nemligen: Alt jag led de två resor-
 na för min Faders misgärning, ty han hade uti
 sin ungdom syndat emot sina Föräldrar stortligen,
 och sedan uti dageliga eder och bannor. De an-
 dre tre resor led jag för min Faders Morbroder,
 den jag intet blef warse, när sin Hustrus själ
 i himmelen, som förr är sagt; ty han hade be-
 drifwit Blodskam, och låtit förgöra Fostret.

tem:

tem: han hade ock gjordt et stort tjuſſweri, hwilka laſter intet blefwo uppenbarade. Men et annat tjuſſweri hade han gjordt, det han bötte före. När Glickan detta förberörda för ſin Moder berättade, war hennes Fader intet hemma. När han då hemkom: ſade då hans Huſtru til honom, hwad deras Dotter ſagt om honom. Då ſlog han ned huſwudet, och ſade: Ja, det är wäl ſant, at jag hafwer förtörnat min Moder i mina unga år, och gjorde henne et stort ſkalkſtycke, när hon en gång wille näpfa mig för min dåraktighet ſkull, Gud förlåte mig det. Imidlertid fick hans Broder ſom Blodſkam bedrifwit hade, ſom förut ſades, weta hwad ord hon ſåltt hade, drog fördenſkull dit til Glickan, och frågade henne här om; Glickan ſwarade: ja, jag hafwer ſå ſagt. Då förundrade Bonden ſig ſtorligen, och ſade: det måtte wara en underlig ting, at du kant ſåga det ſom händt är, långt före än du kom här i werlden; och ingen männiſka wetſte ſådan med honom utan jag, ſade han: och min framledne Broder med quinfolket ſom med honom ſyndade. Ytterligare bad ängelen hon ſkulle styrka folket, at de intet ſkulle rådas för Påſtilentian, utan gifwa ſig i Guds händer, ty de ſom borifårdige äro, ſkola, små och ſtora, komma uti den mycket ſkinande härligheten. Min Moders Syſters Dotter, ſade hon, ſom ſå ſwärliga rådes för Påſtilentien, ſkal wäl ſå leſwa, dock ſig til ſorg och ingen glädje. Detta förberörda och annat mycket mer, ſåſom at wi ſkole hålla våra Sabbather i bättre wördsning

ning, än hårtills skedt år, och om Lördagen insett arbete göra eftermidagen, på det wi må wara des beqwämligare, at tjena Gud om Sabbathen. Item: at Prästerskapet hafwa låtit falla några Tidegjersdagar, som borde hållas wid magt. Så ock at man skal wara gismild emot de torstiga, och gärna gifwa Almosen, ty sådant år Gudi mycket kært.

Detta säger jag, gaf ängelen henne i besallning, och kom fem gånger til henne där hon låg i sängena, sedan han henne dit burit hade, och förmante henne med största flit, at hon icke sådant skulle förtiga, utan fliteligen förkunna för Folket, på det människorna måge bättra sig, och falla til Bönen och Gudeligt lefwerne, och så få et ewinnerligt lif i Himmelen, det unne of Gud Fader i Consens och Frälsarens Jesu namn. Amen.

Hwad Flickan anbelangar, war hon den minsta af sina Syskon, och eljest så rådd, at hon icke tordes uträtta något ärende hos nästa Grannfolket. Men nu år hon dristig til at tala och rådes för ingen, utan frimodeligen talar här om både för höga och låga, och säger at hon hwar uatt tycker hon år i den mycket skiniande glädjen: önskar ock at hon måtte snart komma dit. Hon hafwer med stor suckan frågat sin Moder, och sagt: O! kära Moder hwart skal jag nu förso ga mig, at jag icke må höra eller se det myckna onda som sker både med ord och gärningar. Gud gifwe jag weste et rum at wara uti, där jag

jag kunde friad blifwa ifrån sådant ondt wåsens
 de, som hafwes förhänder i werldene. Modren
 bad hon skulle gifwa sig tilfreds, du kan inte, sa
 de hon, wika af werlden, utan befallat alt Gudi.
 Kommer hon någorstådes ut för högfärdigt och
 prålaktigt folk, så blifwer hon illa tilfreds och för-
 manar dem at bortläggga sin högmögiga och slem-
 ma Klåde-Drägt; ty säger hon, sådant är Gudi
 mycket styggeligare: denna samma Glicka kan ut-
 tydelsen på Tio Guds Bud, så klart som en
 Prästman, hwilket hon tilförne icke til det rin-
 gaste kunde.

Hon förtärer ganska litet, och säger sig intet
 hungra: är mager och dricker intet annat än wat-
 ten. Ingenstådes färdas hon ifrån sit hem, un-
 dantagandes at hon blef kallad hit til Calmare
 Slott i förhör. Summa, hon längtar efter in-
 gen ting, utan efter den mycket skånande hårlig-
 heten och glädjen i Guds Rike, är af hjertat
 glad, at hennes wärf är androm wordet kunnogt
 och upteknadt.

Utmågtige, Ewige, Barmhertige Gud Fader,
 Son och Helige Ande, se lof och pris i alla
 Ewighet, för denna och andra saliggörande på-
 minnelser. Förlåna nådeligen, Du wärdiga Hel-
 ga Trefaldighet, at wi Din Gudommelige wil-
 je och påminnelse måtte alltid lydige wara, nju-

ta Din nådiga wänskap här, och där efter detta förgångeliga lifwet, bekomma en Ewig glädje och Salighet. Amen.

Detta allt hafwer förberörde Flicka bekant, först för sin Sjålesörjare Herr Hans i Präsnås, uti många måns närvaro. Sedan uppå Calmare Slott, hwarest hon blef förd at förhöras uti Ståthållarens W. Iwer Christophersons, Superintendentens och några andra Herderliga Måns närvaro och åhörande.

— — — — —

En kortt Berättelse, om en Gofse
i Aller Socken, som på sit Tionde
år sådana förmaningar, med säll-
samma åthäswor, och med högt
rop framstälte såsom härefter
förmålt warder.

Anno 1622, den 13 Januarii, wid
Folket war församladt i Kyrkan ont
Söndagen då b!ef förbemålte Gos-
se målet förtagit, at han intet fick
tala, och i det samma föll han ned
til Jorden, lika som han hade wa-
rit död, och samma beswimmelse
hände honom några resor hwarje
dag intil Fredagen, som war den
18 Januarii, då han fick sit mål-
taen och begynte med högt rop,
til at hota och förmana til bät-
tring, med de ord som härefter
följer:

Du arme syndige Människa, du wil icke ens
tänka på til at göra bot och bättring, du söker
efter det werldsliga, men intet tänker du på din
fattiga själ, du wet icke huru du wil stå, antin-
gen

gen på hufvudet eller på fötterna, för din högsfärd skul, och hafwer sagt widare, wackter eder, wackter eder, hörer hwad jag säger, wackter eder, sländes med sin knytnäswe trenne gångor i sängbrådet där han uti låg och sade ytterligare: Helfwites pannan är Femtusende alnar wid och djup, och åfwen så lång och bred, half år hon med eld, och half med stygga ormar, och dit skola alla ogudaktiga komma. Men i Himmelen där är större glädje än såsom någon Människas tunga kan uttala, eller någon Människas hjerta kan tänka, och dit skola alla Gudfruktiga och Botsfärdiga komma. Och när han detta uttalat hade, gaf han up en stor Suck och Pust, och uplät sin ögon, sägandes med et sakta tal: JESUS Christus beware mig fattige barn, och gjorde korssteckn på sit bröst.

Utaf sådana fäseliga affecter blefwo hans Föräldrar mycket förskräckte, och gingo til och bådö honom affstå med sådant rop, och tige stilla. Då begynte han at gråta, sägandes: Huru skal jag tige stilla? Guds ängel står här för mig, och befaller at jag skal detta uttala. Då sade hans Föräldrar, du wetst intet hwad du säger, han sade: jag tänkte at j skulle så wäl se ängelen som jag.

Sedan begärade han at de wille kalla dit Grammarne däromkring, och när de woro dit komne, uprepade han det samma som förberördt är.

Sedan begårade han at Fadren wille falla Kyrkoherden dit, och sade: at Angeln befalte honom det. Då nu Kyrkoherden med sin Medarbetare ditkom, framstälde han samma tal, med samma affecter och åthåswor som tilförene.

Då lade han ock detta til, at Angeln som honom så dref til at tala, war utsånd af himmeln til at utsprida en plåga eller sjukdom kring om hela werlden, och ho som håstt wille samma sjukdom fly, han skulle swartna bort lika som sotet i skorstenen, och skulle begåra dö, men döden skulle wika undan honom, och twingas hårdt, och blifwa stadder uti et mörkt rum. Men, sade han: Han wäntar ännu Bot och bättring.

När Kyrkoherden honom åtsporde, sedan han wände igen med sit ropande, hwar han tog, eller hwem honom detta ingaf, som han sade? Swarade han: Guds Angel befaller mig det, Jag tänkte at j skulle så wäl höra honom som jag, ty han talte så högt. Åter sporde Kyrkoherden honom om ångelen befalte honom något annat at tala? han swarada nej, då skildes Prästen ifrån honom.

Måndagen därest, som war den 21 Janusarii, kom åter Prästen til honom, straxt begynte han åter med samma affecter och åthåswor til at straffa de ogudaliga, för de grusliga eder och bannor, som allestädes i werlden af dem utöfwas.

Sedan straffade han den trögheten som måst
 allestädes sker med Gudstjensten och Bönen, så
 gandes: Gud Han kräfwer intet annat af Män-
 niskorna, än en stadig och innerligen Bön af et
 botfärdigt hjerta.

Och hotade åter de ogudaktiga med den djupa
 pannone. Ytterst sade han: Ut ängelen bes-
 falte sådant Prästerna uppenbarligen i Försam-
 lingen förkunna.

Gud låte oss i werlden lefwa så, at wi den
 ewiga glädjen måge få, där alle med Guds äng-
 lar tillsammans, lässunga HERranom Jesum
 Christum. Amen.

Soli DEO Trino sit gloria in
 sempiterna secula.

www.books2ebooks.eu